

Az irodalmi közvélemény rejtett tartaléka

Nem lenne érdektelen, ha valaki leírná egy könyv útját a születésétől kezdve mindaddig, amíg az olvasó kezébe kerül. Talán dokumentumfilm, vagy útleírást is lehetne erről készíteni. Az útleírás izgalmas képekben bővelkedhetne. Az írói alkotás, a kiadó és az író találkozása, a nyomda technikai munkája, a könyvterjesztő mozgó tevékenysége, a könyvtáros agitativ szerepe és a könyv fogadtatása az olvasónál külön-külön és együtt is kultúrforradalmunk egyik meggyőző erejű bizonyítéka.

Mégis, ha ezzel fejeznénk be az útleírást vagy a filmet, a mű befejezetlen maradna. A könyv útjának leírását azzal kell befejezni, hogy az olvasó elmondja a véleményét az írónak. Ezzel segíti további munkájában, s biztatásával, bírálatával hozzájárul ahhoz, hogy az író pontosabban mérhesse le önmagát és az olvasón keresztül világosabban láthassa további feladatát. Az író és az olvasó között a legfontosabb közvetítő a könyvtáros. A könyvtáros feladata, hogy segítse az írók az olvasók véleményének megismertetésével.

Az első országos könyvtáros konferencia felismerte ennek jelentőségét, s a többi között kimondta, hogy a könyvtárosoknak a jövőben fokozottabban kell hozzájárulniuk ahhoz, hogy az író megismerje az olvasók véleményét.

Igazságtalanok lennénk, ha az írók és könyvtárosok eddigi kapcsolatáról csak negatívumokat mondanánk. Az írók és könyvtárosok találkozásának szükségessége már sokszor felvetődött, mind az írók, mind a könyvtárosok részéről. Kifütnő kezdeményezése volt a IV. kerületi Rezi Károly-utcai könyvtáros-iskolának, amikor egy ízben öt-hat író hívt meg az iskolába. A könyvtárosszallagot bebizonyították, hogy sok szeretettel és érdeklődéssel fordulnak az élő magyar irodalom felé. Kérdések és tanácsok hangzottak el a hallgatók részéről, akiknek nagy része már az iskolát megelőzően gyakorlati könyvtári munkát fejtett ki. Érdeklődtek az írók terveiről, hogy beszámolhassanak ezekről a könyvtári olvasóknak. A hallgatók elmondták, milyen hatással voltak egyes könyvek könyvtáruk olvasóira. Olyan értékes közlések ezek, amelyek az írók munkáját csak kedvezően befolyásolhatják.

Sajnos, ez a kifütnő kezdet az első lépésnél megfeneklett.

Természetesen találkozunk még más biztató jelenségekkel is. Így például Garamszegi György, a pécsi MESZHART könyvtárosa összegyűjti a könyvtári olvasóktól az íróknak szánt leveleket és azokat eljuttatja az írókhoz. A Budapesti Ruhagyár könyvtárosa lelkesen szervezi az olvasólevelezőket. Hasonló céltudatos munkát fejt ki Bárdos László, a tatabányai megyei könyvtár dolgozója is. Somlainé, a X. kerületi Szabó Ervin könyvtár vezetője, örömmel látja az írókat egy-egy megbeszélésre. Es felkeltlen meg kell említeni az Állami Könyvterjesztő Vállalatot, amely jelentős munkát végez az olvasólevelezés megszervezésében.

Irodalmunk mai problémái között sok eszik az irodalmi közvélemény kialakításáról. Enélkül nem alakulhat ki egészséges irodalmi élet, ennek hiánya gátolja az irodalom fejlődését. Az irodalmi közvélemény megteremtéséhez eddig még kevésnek bizonyult kritikusaink munkás-

sága. Először azért, mert aránylag kevés könyvről jelenik meg bírálat, másodszor ezek a bírálatok — főleg azok, amelyek folyóiratokban jelennek meg — az olvasóknak csak kisebbik részéhez jutnak el és harmadszor: a hivatásos kritikus bírálatok nem mindig egyeznek az olvasók általános véleményével. Rákosi Mátyás elvtárs december 15-i országgyűlési beszédében a kulturális helyzetet ismertető, elmondta, hogy hazánkban az iskolai és műszaki könyvtárakon kívül jelenleg 8536 nyilvános könyvtár működik. Majdnem minden hatszáz lélekre jut egy könyvtár! »Azt hiszem — mondotta Rákosi elvtárs —, ezek a számok önmagukért beszélnek.«

Valóban, ezek a számok népünk életének forradalmi változásáról beszélnek, de arra is felhívják az írók figyelmét, hogy sok ezer olyan tápláló ér van a kultúra területén, amely eddig felhasználatlan volt és amelynek felhasználásával újabb táperőt nyerhetne a fejlődő magyar irodalom. Ez a táperő az irodalmi közvélemény rejtett tartaléka, amelynek feltárásához haladéktalanul hozzá kell látni.

Mit kell tehát tenni, hogy az író és könyvtáros kapcsolata kifejlődjék, hogy a kultúrforradalom két rendkívül fontos munkása, az író és könyvtáros munkája kölcsönös segítséggel a dolgozó nép javára váljék?

Számtalan lehetőség nyílik erre, akár szervezett formában, akár egyéni kezdeményezés útján. Néhány javaslatot segíteni szeretnénk a kapcsolatot gyorsabb kialakulását.

Évenként sok száz könyvtárat tartanak az országban és ezeken legtöbbször írók az előadók. Sajnos, az írók csak ritkán keresik fel az ankt színhelyén működő könyvtárat, nem érdeklődnek a könyvtárostól a könyvtár életéről, de a könyvtárosok is ritkán vesznek részt az anktokon. Tartsa tehát kötelességének az író, hogy ilyen esetben lépjen érintkezésbe a könyvtárossal és a könyvtáros aktívan, hozzászólással segítse az ankt eredményességét.

Foglalkozzék a könyvtáros az olvasólevelező mozgalommal. Bizonyára akad olyan olvasó, aki szóban szívesebben mondja el a véleményét egy-egy könyvről, mint írásban. Irja le tehát a könyvtáros a szóban közölt véleményt és juttassa el, akár az íróhoz közvetlenül, vagy közvetve az Írószövetséghez.

Előfordul, hogy az olvasók többsége nem ért egyet az író valamelyik művével, vagy annak egy részletével, szereplőjével. Erről elsősorban és természetesen legelőször a könyvtáros szerzheti tudomást — hívja meg az író olvasói tanácskozársra. Tárják fel az író előtt is a kifogásokat — beszéljék meg együttesen a problémákat, az író, olvasó, az irodalom hasznára. (Nemrégiben történt, hogy MTH-könyvtárosok egy készülő regény vázlatát vitatták meg az íróval és hozzászólásaikkal jelentősen formálták az író munkáját.)

A könyvtárosképző iskolák hívják meg időnként egy-egy könyv íróját és szemnariumi formában beszéljék meg az író művét.

A könyvtárosok három havonként adjanak általános ismertetést a legkevesebb könyvekről. A jelentés egyik példányát küldjék el felelős szervüknek, másik példányát az Írószövetségnek.

A Magyar Írók Szövetsége gondoskodik arról, hogy vitaestjein könyvtárosok is részt vegyenek és felelősségeikkel világítsák meg a megvitatásra került művek jelentőségét.

A Népkönyvtári Központ évenként legalább egyszer tartson beszámolót a Magyar Írók Szövetségében a könyvtárak munkájáról, különös tekintettel az olvasók véleményére.

Mindössze néhány javaslat ez. Megvalósításuk nem ütközhet nagyobb akadályokba. Hasznát az egész irodalom látna.

A kultúrfront harc terület. Es ebben a harcban az első sorokban kell küzdenie íróknak, könyvtárosnak, olvasónak. Egymásrautaltságukat már felismerték. A győzelemhez az erők egyesítése szükséges. Az erők egyesítése a front kiszélesítését és a győzelmet teszi lehetővé.

Bp.

Június 1953. Jan.

1953. Jan.

027.4(064.5)
"1953."

Enczi Endre:

Az irodalmi közvélemény

rejtett tartaléka.

024.43

"1953."

1953. Jan.